

ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİNDE DİNLEME EĞİTİMİNDE DRAMA YÖNTEMİNİN KULLANILMASI VE BİR UYGULAMA ÖRNEĞİ

YRD. DOÇ. DR. ÖMER TUĞRUL KARA*
YRD. DOÇ. DR. MESUT GÜN**

Giriş

Öğrenci merkezli eğitimin ön plana çıktığı çağdaş eğitim modellerinde yaşayarak öğrenme üzerine kurgulanmış drama yöntemi oldukça etkindir. Drama son zamanlarda özellikle yapılandırmacı kuramının uygulandığı eğitim sistemimizde birçok derste öğretmenlerimiz tarafından tercih edilen bir yöntem olmuştur. Bu çerçevede “Türkçe öğretiminde kullanılan yöntemlerden biri de dramadır. Drama birden fazla duyu organını harekete geçirdiği için öğrenme kalıcı olmaktadır. Türkçe öğretiminin amacı anlama ve anlatma becerilerini geliştirmek olduğundan bu becerilerin geliştirilmesi için en uygun yöntem dramadır” (Ünsal 2005: 41). Türkçenin temel dil becerileri arasında yer alan dinleme yeteneğinin geliştirilmesinde günümüz eğitim sisteminde gereken önem verilmemektedir. Bazıları dinlemenin diğer temel dil becerileri gibi okulda kazanılamayacağını, bu becerinin kendiliğinden oluştuğunu ileri sürmektedir. Hâlbuki dinleme öğrenilebilir bir yetenektir. Son dönemde yapılan araştırmalar özellikle ilköğretim

* Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi.

** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi.

öğrencilerine uygun yöntem ve tekniklerin kullanılmasıyla dinlediğini anlama becerisinin öğrencilere kazandırılabilceği gerçeğini ortaya koymuştur (Yangın 1999: 32). Yaşamın her alanındaki ilişkileri (iş, okul, toplumsal ilişkiler vb.) kuşatan dinleme beceri ve alışkanlığı okul öncesi dönemde kendiliğinden doğal biçimde edinilir. Ancak edinilen bu beceriler, öğrencileri dinlediklerini anlayan, ayıran, değerlendiren kişiler hâline getirmez. Bu nedenle, öğrencileri dinlediklerini anlamaya, ayırmaya, eleştirip değerlendirmeye götüreceği beceri ve alışkanlıkların kazandırılmasında ana dili öğretimine büyük sorumluluklar düşmektedir (Sever 2000: 11). Dinleme üzerindeki olumsuz bakış açısı bu becerinin bilindik yöntemlerin dışında öğrencinin farkına varmadan, yaşarak, görerek öğreneceği farklı yöntemleri gündeme getirmektedir. Öğrencilerin dinleme becerilerini bu şekilde geliştirmelerine olanak tanıyan yöntemlerden biri de dramadır. Bu çalışmada anlama becerileri içerisinde önemli bir yere sahip olan dinleme eğitiminde dramanın kullanılması, yapılandırmacı eğitim yaklaşımıyla dramanın ilişkisi ve bir uygulama örneğine yer verilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı çağdaş dünyada yapılandırmacı eğitim yaklaşımının önemli unsuru olan drama yönteminin temel dil becerileri içinde çok önemli bir yere sahip, ihmal edilmiş bir beceri olan dinleme üzerindeki olumlu etkisini ortaya koymaktır. Bu amaçla çalışmada hem Türkçe öğretmenlerinin hem de alandaki diğer araştırmacıların faydalanacağı bir uygulamaya da yer verilmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Tarama modeli ile yapılan çalışmada, konu dâhilindeki ilgili araştırmalardan yararlanılmıştır. Tarama modelleri; geçmişte veya hâlen var olan bir durumu, var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar 2000: 77). Bu araştırma yapılırken drama ve dinlemeyle ilgili çalışmalar incelenmiş ve bu çalışmalarda dramanın bir yöntem olarak kullanıldığı dinleme çalışmalarına dikkat edilmiştir.

Dinleme Kavramı ve Türkçe

Eğitimindeki Yeri

Dilin beş becerisi içerisinde en çok kullanılanı dinlemedir. Ancak bu becerinin eğitimine diğerlerine oranla daha az önem verilmektedir. Dinlemenin doğuştan gelen bir beceri olması zaten onun kazanılmış bir beceri olduğu fikrini uyandırmaktadır. Bu yanlış bilgi son yıllarda yapılan araştırmalarla çürütülmüştür nitekim günlük hayatta insanların iletişim kurmasında konuşmadan daha fazla dinlemenin önemli olduğu görülmektedir. Baş'a (2002: 32) göre dinleme eğitimi; işitsel, görsel bir eylemdir. Konuşulanları ve anlatılanları kavramak, bilgiye dönüştürmek, eleştiri yapmak, iletişim kurmak için yapılan bir etkinliktir. Düşüncelere katılıp katılmama, bir sonuca varma, düzeyli sorular sorabilme açısından da çok önemlidir.

Bebek anne karnında bile dışarıdan gelen seslere tepki verir, doğduğunda ise büyüme süreci içinde ana dilini dinleme yoluyla öğrenmeye çalışır. Gerçekte dinleme becerisinin öğrenilmesi ailede başlar. *"Hayata ilk adımını atan bir çocuk, ana diline ilişkin ilk bilgileri dinleme yoluyla edinmeye başlar. Bu açıdan bakacak olursak 'dinleme' dil öğreniminin temelini oluşturmaktadır. Birey, okul öncesi bütün bilgi, birikim, duyu ve fikir evrenini dinleme aracılığıyla meydana getirir. Dinleme, aslında hayatı anlamlı kılma, çevrede olup bitenleri anlama adına kendiliğinden oluşan bir süreç gibi görünse de zamanla, bir öğrenim yolu hâline gelmektedir"* (Köklü 2003: 5). Dinleme bu yönüyle Türkçenin öteki dil becerilerinden ayrılır. Böylelikle dilin öğrenilmesinde dinleme eylemi en önemli unsuru oluşturur. Dinleme eğitimciler tarafından pek çok şekilde tanımlanmıştır: "Herhangi bir konuda konuşmacının seslerini duymak, söylediklerini anlamak, gerekli olanları

Dilin beş becerisi içerisinde en çok kullanılanı dinlemedir. Ancak bu becerinin eğitimine diğerlerine oranla daha az önem verilmektedir. Dinlemenin doğuştan gelen bir beceri olması zaten onun kazanılmış bir beceri olduğu fikrini uyandırmaktadır. Bu yanlış bilgi son yıllarda yapılan araştırmalarla çürütülmüştür nitekim günlük hayatta insanların iletişim kurmasında konuşmadan daha fazla dinlemenin önemli olduğu görülmektedir. Baş'a (2002: 32) göre dinleme eğitimi; işitsel, görsel bir eylemdir. Konuşulanları ve anlatılanları kavramak, bilgiye dönüştürmek, eleştiri yapmak, iletişim kurmak için yapılan bir etkinliktir.

Çağımız okullarında sürekli yönlendirilme ve öğretilmeye muhtaç insanlar değil, bilgiyi üreten olmak önem kazanmıştır.

ve gerekli olabilecekleri alıp saklamak için sesler üzerinde dikkati yoğunlaştırmadır” (Keskinkılıç 2002: 84). “Her gün hiç düşünmeden, etrafımızda olup biteni anlamlandırmak için kullandığımız önemli zihinsel yeteneklerden biridir” (Ataman vd., 2001: 62). Dinleme, iletileri anlayabilme, uyarana tepkide bulunabilme etkinliğidir. Diğer bir deyişle dinleme, konuşma ve ya da okuma yoluyla gönderilen bir iletinin kavranmasıdır (Gürgen 2008: 49). Aslında en kısa tabirle kulak yoluyla okuma olarak da adlandırılabilir (Nas 1999: 36).

Bu tanımlar çoğaltılabilir; ancak tanımlarda vurgulanan ortak nokta işitilen, izlenen ve özümseyen bilginin anlamlandırılmasıdır. Buradan hareketle dinleme becerisinin her şeyden önce bilinç ve özen gerektiren bir anlamlandırma süreci olduğu söylenebilir. Gerçekte insan hayata gözlerini açar açmaz, dinleme ve izleme becerilerini kullanmaya başlar ancak doğumdan yetişkinliğe kadar birey dengesiz etkilenme ve bilgilenme sonucunda yetersiz ve eksik bir dinleme eğitimi alır. Dinlediğini sonuçlandıracağı anlamlandırma evresinde sıkıntılar yaşar. Uygun bir yöntemin kullanılmamasıyla da okullarda sadece olayları kabaca anlama, özetleme, sıralama ve okuduğunu hatırlama üzerine kurulmuş bir öğretim stratejisi ön plana çıkar. Kuru bilgilerin ezberci bir anlayışla öğretilmesi öğrencilerin dinleme yeteneklerinin geliştirilmesinden ziyade onları dinlemeyen, ilgisiz bireyler haline dönüştürmektedir. Çağımız okullarında sürekli yönlendirilme ve öğretilmeye muhtaç insanlar değil, bilgiyi üreten olmak önem kazanmıştır. Pasif birer alıcı olmaktan ziyade aktif, düşünebilen bireyler haline getirmenin yolu farklı eğitim öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaktan geçer (Yalçın 2002: 16). “Dinleme alışkanlık ve hünelerinin geliştirilmesi ile sınıf içinde izlenen öğretim metot ve teknikleri arasında büyük bir ilişki vardır. Küme çalışmalarına, sınıf tartışmalarına, dramatizasyona ve öğretmenin kısa açıklamalarına imkân veren bir öğrenme ortamı içinde öğrencilerin ellerine, hem konuşmak hem de dinlemek için sayısız fırsatlar geçer” (Kantemir 1995: 20).

Dinleme becerisi okulla birlikte sistemli bir şekilde geliştirilir. Bu beceriyi kazanmış bir kişi önce okul hayatında daha sonra da çalışma hayatında başarılı olur; çünkü insanların ilişkilerini düzenleyen en önemli beceri dinlemedir. Günlük konuşmalarımızda dinleyen, konuşanın davranışını hem görür hem işitir. Konuşma yoluyla aktarılan mesajı gözleri ve kulaklarıyla alır. Bu, iletişimde dinleyici rolünde

bulunan kişinin hem dinleyici hem de gözlemci olduğunu ortaya koyar. *“Dinleme kavramı işitsel olduğu kadar görsel algılamayı da kapsar. Dinleyici konuşmacının dediklerini dinlerken, aynı zamanda konuşmasına katkıda bulunan görsel davranışları da dikkatle izler ve gözler”*(Taşer 1995: 214-215).

Hayatımızı pek çok yönüyle kuşatan dinleme, Türkçe öğretimi programında önemle ele alınmıştır. Programı incelediğimizde dinleme ve izleme davranışların kazandırılması için amaçlar belirlenmiş, bu amaçların gerçekleşip gerçekleşmediğini ölçmek için dinleme sonrasında öğrenciye sorular yöneltilmiştir. Örneğin, Türkçe derslerinde okuma parçaları sonrasında okunanın veya dinlenenin anlaşılıp anlaşılmadığını ölçmek amacı ile sorular eklenmiştir. Dinleme Türkçe eğitiminin önemli bir bölümünü oluşturmaya rağmen okul hayatı bittikten sonra öğrencilerin istenilen düzeyde dinleme eğitimi almadıkları ve yaşamda sağlıklı birer dinleyiciler olarak yer almadıkları görülür. Dinleme eğitimi verilirken yaşanan önemli sorunlardan biri dinleyici konumundaki öğrencilerin dinlemekten çabuk usanmalarındır. Dinleme esnasında sık sık dikkatleri dağılan öğrenciler olaylar ya da konular arasında sağlıklı bir ilişki kurmakta zorlanırlar.

Ortaokul döneminde verilecek dinleme eğitimi çok önemlidir; çünkü ortaöğretim öğrenciler açısından âdeta bir geçiş noktası teşkil etmektedir. Bu dönemde öğrenciler daha uzun, hayata dair, soyut ve somut konuları da barındıran metinlerle karşılaşır. Bu metinlerin anlaşılıp anlaşılmadığını ölçen soruların niteliği, türleri de değişir. Anlamı kavrama ve anlamı değerlendirme soruları ortaokula geçildiğinde daha sıklıkla sorulmalıdır (Köklü 2003: 19). *“İkinci kademedeki öğrenciler yavaş yavaş uzun romanları okumaya başlamaktadır. Bu dönemde öğrenciler 50-60 dakika dinleyebilirler. İkinci kademe, birinci kademe okunulan, dinlenen hikâyelerin süreleri uzar ve hikâyelerin konuları günlük hayatı kapsar. Bunun sonucunda hikâye sonrasında hikâyenin anlaşılıp anlaşılmadığını ölçen soruların içerikleri de değişir”* (Yazkan 2000: 16). Okullarda verilen dinleme davranışlarının temelinde anlamayı sağlamak amacı yatmaktadır. Türkçe programında da anlama temel becerisi altında dinleme ve okuma becerileri verilmiştir. İlköğretimde sağlıklı bir dinleme, izleme ve okuma davranışı kazanmış öğrenciler ileriki yıllarda karşılarına çıkacak olan, sinema, tiyatro, gazete, dergi, konferans, afişler, panolar, ilanlar, çeşitli yayınlar, yeni çıkan kitaplar vb. tüm araçları kolaylıkla anlayabileceklerdir (Yazkan 2000: 32).

Dinleyici konuşmacının dediklerini dinlerken, aynı zamanda konuşmasına katkıda bulunan görsel davranışları da dikkatle izler ve gözler”

Türkçe programında da anlama temel becerisi altında dinleme ve okuma becerileri verilmiştir. İlköğretimde sağlıklı bir dinleme, izleme ve okuma davranışı kazanmış öğrenciler ileriki yıllarda karşılarına çıkacak olan, sinema, tiyatro, gazete, dergi, konferans, afişler, panolar, ilanlar, çeşitli yayınlar, yeni çıkan kitaplar vb. tüm araçları kolaylıkla anlayabileceklerdir.

Bu bilgiler ışığında diğer dil becerilerinde olduğu gibi ortaokullarda dinleme becerisine yönelik sınıf içi uygulama çalışmalarında dersin verimini yükseltmede drama yönteminin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Dinleme Eğitiminde Drama

Yönteminin Kullanımı

Türkçe dersinin bilgi dersi değil, beceri ve anlatım dersi olduğundan yola çıkarak, programda yazılı olan, “okuma, anlama, dinleme, anlatım, dil bilgisi ve yazı” etkinliklerinin tümü yapılmalıdır. Böylece öğrencilerin, bu alanda kalıcı davranışlar ve alışkanlıklar edinmeleri sağlanmaya çalışılmalıdır. Gereken başarıyı yakalamanın yolu ise farklı yöntemlerin uygulanmasına bağlıdır. Drama konuşmayla birlikte dinleme becerisine hitap eden bir yöntemdir. Dramanın dinleme eğitimiyle amaçladığı öğrenciyi aktif duruma getirmek, beden dilini ve duyu organlarını birleştirip olayları canlandırmaktır. Böylelikle yaşamın kendisi sınıf ortamına getirilmiş olacak ve dinleme / izleme kazanımı en yüksek düzeyde elde edilecektir. Drama öğrencilerin kendi aralarında dinleme kurallarını öğrenmeleri açısından da önemlidir. Birey grup kuralları çerçevesinde arkadaşını dinlemesi gerektiğini bilse de, zorunlu olarak ne zaman susması ne zaman konuşması, ne oranda

dinlemesi gerektiği konusunda kendi kurallarını oluşturmaktadır. Karşılıklı iletişimin yoğunluğu ve grupta geçirilen yaşantı içerisinde bireyler kendi sosyal uyarınlarını kendileri oluşturur. Bu ortamda dinleme becerileri gelişmemiş olanlar grup dinamiğini bozduğunu fark ederek çalışmalar sırasında nerede susması ve dinlemesi gerektiğini öğrenerek uyum sağlarlar. Bu kurallar öğrenilirken zorlayıcı bir anlayışın aksine dramanın oyunlarla süslenmiş cazibesi rol oynar. Öğrenci dinleme kurallarını isteyerek kabullenir.

Öğrencilerin dinleme yeteneklerini geliştirebilmek için öncelikle öğretmenin iyi bir dinleyici olması, konuşan öğrenciyi dikkatle dinleyebilmesi ve kendisini dinletebilecek seviyede etkili konuşması gerekmektedir. Düzeye uygun ilginç masallar, şiirler, öyküler okunarak, dikkatli dinlemeyi gerektirecek oyunlar oynayarak drama etkinliklerine yer verilerek öğrencilerin dinleme yetenekleri geliştirilebilir (Cemaloğlu, 2001: 36). Dinleme, izleme ve okuma etkinliği anlama süreciyle sonuçlanır. Öğrenci dinlediğini, izlediğini anlamazsa yapılan hiçbir etkinlik başarıya ulaşmış sayılmaz. Bu açıdan dinlemeyle başlayan sürecin anlamıyla sonuçlanması gerekir. Anlama zincirinin son halkasını oluşturur.

Türkçe dersinin bilgi dersi değil, beceri ve anlatım dersi olduğundan yola çıkarak, programda yazılı olan, “okuma, anlama, dinleme, anlatım, dil bilgisi ve yazı” etkinliklerinin tümü yapılmalıdır.

Klasik dinleme eğitimi öğretmen güdümlü dört duvar arasında sadece okuma metinlerine bağlı bir şekilde yapılmaktadır. Çocuklar duyu organlarını kullanmadıkları, ezberlemeye zorlandıkları, edilgen bir konumda, zevksiz bir Türkçe dersiyle yüz yüze kalmaktadır. Özellikle öğretmen merkezli okuma etkinliğinde öğrenci dinlediğini sadece bir kez duyacaktır. Öğrenci öğretmenin okuduklarını duymaya da bilir. Bu tür okumada öğrencinin dikkati olayların oluşumunu yakalamada dağılılabılır. Ayrıca öğretmenin okuma hataları veya eksikleri anlamaya olan ilgiyi azaltabileceği gibi anlamayı da güçleştirebilir (Kavcar Oğuzkan Sever 1995: 386). Sonuç olarak öğrencilerin ilk yıllarından itibaren metinlerin düz olarak okutulmasından ziyade onların zihinlerinde kalabilecek, bilgileri kalıcı hâle getirecek bir yolun bulunması önemlidir. Bu noktada öğretmenin çocukların anlama yeteneklerini daha iyi kullanabilmelerine yardımcı olacak bir yöntem olan dramaya başvurması gerekir. “Çağdaş insanı yetiştirmede, etkili, kalıcı, ilgi çekici ve verimli bir öğretim yöntemi olarak kullanılan drama yönteminin, öğrenenin bilişsel, duyuşsal ve devinışsel bütünlük içerisinde bireysel gelişimini sağlamasının yanında, dilini tam ve doğru olarak kullanarak kendini ifade etmesini sağlayabilmesi amacıyla “öğretim yöntemi” olarak, eğitim sisteminde önemli bir yer tuttuğunu belirtmek gerekmektedir” (San 1996: 573-574).

Drama yönteminin kullanılması sonucunda dinleme becerisini aktif hâle getirmek mümkündür. Örneğin, dramatize edilen bir metin okuma sırasında daha anlamlı bir yapıya bürünecektir. Çünkü dramatize edilen bir metinde anlam; jest, mimik, vurgu ve tonlama vasıtasıyla daha etkili bir biçimde ortaya konacaktır.

Klasik dinleme eğitimi öğretmen güdümlü dört duvar arasında sadece okuma metinlerine bağlı bir şekilde yapılmaktadır. Çocuklar duyu organlarını kullanmadıkları, ezberlemeye zorlandıkları, edilgen bir konumda, zevksiz bir Türkçe dersiyile yüz yüze kalmaktadır. Özellikle öğretmen merkezli okuma etkinliğinde öğrenci dinlediğini sadece bir kez duyacaktır.

Bunun içinde özellikle hikâye, masal, fıkra gibi olaya dayalı metinlerin okunması yerine dramatize edilmesi daha faydalı olacaktır. İfade edici dil geliştirmede öykülerin canlandırılması en iyi yöntemdir. Sınıfta kullanmak için seçim yapılırken basit olay örgüsüne sahip, dinamik karakterli ve doğrudan mesaj veren hikâyeler seçilmelidir. Aslında amaç hikâyenin yüksek sesle okunmasında çok anlatılmasıdır. Bu öğrencilerin iyi öğrenmeleri, dramatik bir his kazanmaları açısından önemlidir. Çocuklar komik insanları ve durumları oynamak isterler. Hikâyelerin oynanmasında sınırların genişletilmesinden korkulmamalıdır. Daha fazla aile bireyi, çift liderler, çift muhalifler ekleyerek öğrencilerin hepsinin rol alması sağlanır. Ayrıca bildik hikâyeler seçilirse, çocuklar bu hikâyelere yabancı olmadıkları için kendi fikirlerini kolayca katabilir veya hikâyeyi modernize edebilirler (Kara 2000: 44-45). Dramatize edilecek metinler seçilirken içerisinde dramatik kurgu ve diyalog cümlelerinin bulunmasına, sınıf içerisinde oynanmaya müsait olmasına dikkat edilmelidir. Betimlemeyle yüklü metinlerin, durum hikâyelerinin canlandırılması teknik bakımdan zor, öğrenci açısından da yorucu olacaktır. Tüm bu şartların yerine getirilmesinde en büyük sorumluluk drama lideri konumundaki Türkçe ve sınıf öğretmenlerinde olacaktır. Drama lideri öğretmen özellikle dinleme eğitimi esnasında müdahaleci olmaktan çok yönlendirici bir tavır takınmalıdır, sınıf ortamını etkinliğe uygun şekilde düzenlemeli, katılımcı öğrencilere

eşit davranmalıdır. Etkinliğe katılmak istemeyen öğrenciler zorlanmamalı, lider tarafından izlenmeli, uygun ortam oluşturulduğunda oyuna dâhil edilmelidir. Unutulmamalıdır ki drama tiyatro gibi seyirci üzerine kurulmuş bir etkinlik değil aksine herkesin katılımıyla gelişen doğal bir süreçtir. Tüm bu şartlar yerine getirildiğinde sınıf içindeki o olumsuz hava dağılacak, zevkli ve eğlenceli bir ders işlenecektir. Öğretmen ve öğrenci arasındaki mesafe ortadan kalkacak, dinleme eylemi öğrenci açısından daha sağlıklı ve amacına uygun bir şekilde dönüşecektir.

Türkçe dersinde drama yönteminin dinleme becerisine katkılarını şöyle sıralayabiliriz:

1- Drama tüm duyu organlarına hitap ettiğinden, yaşayarak öğrenme modelini temel aldığından dinleme becerisi kazandırma noktasında okumaya göre daha etkili bir yöntemdir.

2- Drama dinlemenin son aşaması olan anlamayı kolaylaştırmaktadır.

3- Hikâyelerin, masalların ve benzeri edebî türlerin dramayla işlenmesi hatırlanma seviyesini diğer yöntemlere oranla yükseltmektedir.

4- Katılımcılık ruhunun ön planda olduğu metotlardan biri olan dramayla öğrenciler yaşadıklarını asla unutmamaktadır. Öğrenciler etkinliğe isteyerek katıldıklarından yaşanan bilgiler uzun sürede hafızada saklanabilmektedir.

5- Ders daha zevkli ve eğlenceli olacak, öğrencilerin derse karşı motivasyonları artacaktır.

6- Dinleme eğitiminde dramanın kullanılmasıyla öğrencilerin anlama ve yorumlama yetenekleri gelişecektir.

7- Öğrenci paragraf yorumlama, ana düşünce ve temayı bulma, metinden yargı çıkarma gibi konularda klasik öğretilerin dışında daha sağlıklı bir çıkarım yapacaktır.

Tartışma ve Sonuç

Yapılan birçok araştırmada drama yönteminin dinleme becerilerine olumlu etkisi olduğu saptanmıştır.

Yazkan'ın (2000), "İlköğretim Okullarının I. Kademesinde Dinlediğini Anlama Davranışının Kazandırılmasına Dramatizasyonun Etkisi" adlı yüksek lisans tezinin bulguları; dramatizasyonun anlamayı ve hatırlamayı kolaylaştırdığı, dinlediğini anlama davranışının kazanılmasında okuma yöntemine göre daha etkili olduğu; kız öğrencilerin öznel anlatımlı ve duygu değeri taşıyan metinleri erkek öğrencilere göre daha iyi anladıklarını göstermektedir.

Öğretmen ve öğrenci arasındaki mesafe ortadan kalkacak, dinleme eylemi öğrenci açısından daha sağlıklı ve amacına uygun bir şekilde dönüşecektir.

Köklü'nün (2003), "Türkçe Öğretiminde 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerine Dinlediğini Anlama Davranışının Kazandırılmasına Dramatizasyonun Etkisi" adlı yüksek lisans tezinin bulguları; eğitici dramının 7. sınıfta şiir, 8. sınıfta öykü türünden bir metnin anlaşılmasında ve hatırlanmasında düz okuma tekniğine göre daha etkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca eğitici drama tekniklerinin, dinlediğini anlama vebatırlamada öğrencilerin başarı seviyelerini olumlu yönde etkilediği bu araştırma sonunda belirlenmiştir.

Drama yönteminin son yıllarda ülkemizde uygulanmaya başlanan yapılandırmacı eğitim yaklaşımına da uygun olduğu çeşitli araştırmalarla desteklenmiştir.

MEB'in 2005 yılında oluşturduğu, 2006–2007 eğitim-öğretim yılı itibarıyla okullarda 6. sınıftan itibaren aşamalı olarak uygulamaya koyduğu yeni öğretim programı yapılandırmacı yaklaşım üzerine inşa edilmiştir (Akt. Maden 2010). Yapılandırmacı programla öğrenci, etkinliklerle zenginleştirilmiş derslerde öğrendiği bilgiyi ve kazandığı beceriyi hayata uyarlama, deneme imkânını bulmuştur. Etkinlik temelli öğretim, drama sürecinin etkinliğe dayalı yapısının yeni öğretim programına uygun oluşunu da kanıtlamaktadır. Nitekim, 2005 yılı İlköğretim Türkçe Öğretim Programı'nın özünde; yapılandırıcı yaklaşıma bağlı olarak ön bilgileri harekete geçirme, gelişim düzeylerini dikkate alma, etkili iletişim kurma, anlam kurma, uygulama ve değerlendirme gibi çalışmalar; yaratıcı düşünme, eleştirel bakışın gibi becerilerin önem kazanması yer almıştır (MEB 2005; Coşkun 2007: 11). Rol yapma ve oyun şeklinde bir eğitim ortamı oluşturan drama öğrencilerin kendi duygu ve düşüncelerini başka bir kişiliğe girerek ifade etmesini sağlar. Ferree, İngiltere'deki drama uygulamalarının öğrencilere dilsel becerileri kazandırmadaki katkısını tespit etmek amacıyla 2001 yılında İngiltere'deki iki okulda yaptığı araştırmada ortaokul çağındaki öğrencilerin drama uygulamaları sayesinde edebiyatla ilgilendiklerini ifade etmektedir (Angela 2001).

Tüm bunların sonucunda dört temel dil becerisi içerisinde önemli bir yere sahip olan dinlemenin kazandırılması ve geliştirilmesinde bilinen geleneksel anlayışın dışında dramının önemli bir işlevi olduğu görülmektedir. Ancak bu yöntemin uygulanması için gerek sınıf öğretmenlerinin gerekse de Türkçe öğretmenlerinin bazı görev ve sorumluluklara sahip olması gerekir. En başta bu öğretmenlerin birer drama lideri olarak ilgili yerlerden drama liderliği eğitimi almaları önemlidir. Drama öğretmenliklerine alan bilgilerini de ekleyerek sınıf içerisinde gerekli şartları oluşturmalıdırlar. Okul öncesinden orta öğretime kadar dinleme eğitiminin verildiği her safhada drama gibi alternatif yöntem ve tekniklerin kullanılabilmesi ve dil kazanımları açısından çok büyük faydalar sağlayacağı gerçeği asla unutulmamalıdır.

Kaynaklar

- ANGELA, M. F. (2001), SoapsandSuspicious Activity: DramaticExperiences in British Classroom. *Journal of Adolescent&AdultLiteracy*, V.45.
- AKOĞUZ, Mete (2002), İletişim Becerilerinin Geliştirilmesinde Yaratıcı *Dramanın Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- ATAMAN, Ayşegül vd. (2001), *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Plânı*. Ankara: Nobel Yayınları.
- BAŞ, Hacer Zehra (2002), *Drama Yöntemiyle Türkçe Eğitimi*. (1. Basım) Yayın Yeri Yok: Uzerler Matbaacılık.
- CEMALOĞLU, Necati (2001), İlkokuma Yazma Öğretimi. Ankara: Nobel Yayınları.
- COŞKUN, Eyüp (2007), Geçmişten Günümüze Türkçe Öğretiminin Gelişimi. (Editörler: Ahmet Kırkkılıç ve Hayati Akyol), *İlköğretimde Türkçe Öğretimi*; Ankara: Pegem A Yay., 1-12.
- CÜRGEN, İbrahim. (2008), *Türkçe Öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- KARASAR, Niyazi (2000), *Bilimsel Araştırma Yöntemi -Kavramlar, İlkeler, Teknikler-*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- KANTEMİR, Enise (1995), *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: Engin Yayınevi.
- KARA, Ömer Tuğrul (2000), *Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Drama*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- KAVCAR, Cavit, OĞUZKAN, Ferhan ve SEVER, Sedat. (1995). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: Engin Yayınları
- KESKİNKILIÇ, Kadir (2002), İlkokuma Yazma Öğretimi. Ankara: Nobel Yayınları
- KÖKLÜ, Serhat (2003), *Türkçe Öğretiminde 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerine Dinlediğini Anlama Davranışının Kazandırılmasına Dramatizasyonun Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- MADEN, Sedat (2010), Türkçe Öğretiminde Drama Yönteminin Gerekliliği, *TÜBAR-XXVII-Bahar*, 503-519.
- MEB (2005) "Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı", *Tebliğler Dergisi*, 2098; Ankara, 327-356.
- NAS, Recep (1999), *Metinlerle İlkokuma Yazma Öğretimi*. Bursa: Ezgi Yayınları.
- SAN, İnci (1996). Yaratıcılığı Geliştiren Bir Yöntem ve Yaratıcı Bireyi Yetiştiren Bir Disiplin: Eğitsel Yaratıcı Drama. *Yeni Türkiye Dergisi*, 2(7), 148-161.
- SEVER, Sedat. (2000), *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- TAŞER, Suat (1995), *Örneklerle Konuşma Eğitimi* (5. Baskı). İstanbul: Papirus Yayınları.
- ÜNSAL, Bilsen. (2005), İlköğretim İkinci Kademe (6, 7, 8. Sınıflar) Türkçe Dersinde Drama Yönteminin Çocukların Dil ve Anlatım Becerilerine Katkısı, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

YALÇIN, Alemdar. (2002), *Türkçe Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Akçağ Yayınları.

YANGIN, Banu. (1999), *İlköğretimde Türkçe Öğretimi*. Ankara: MEB Yayınları

YAZKAN, Mustafa (2000), *İlköğretim Okullarının I. Kademesinde Dinlediğini Anlama Davranışının Kazandırılmasına Dramatizasyonun Etkisi*, Yüksek Lisan Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.